

1. INLEDNING

Det är mycket som ska fungera när ett företag växer. Dels ska den ordinarie verksamheten fortgå med gott resultat, samtidigt som en ny byggnad eller byggnadsdel i många fall ska uppföras. I samband med en utökning kan det också bli aktuellt att gå från att ha varit ensamföretagare till att bli arbetsledare, vilket naturligtvis innebär en helt ny roll.

I utökningsfasen finns det många delar att fokusera på. I och med utökningen skapas många möjligheter för rationalisering, som kan vara både arbetstidsbesparande och göra arbetet lättare rent fysiskt. Risken finns dock alltid att moment som fungerade före utökningen helt plötsligt bli mer problematiska efter utökningen. För att tydliggöra detta och gör dig mer förberedd på dessa situationer finns det idag inget samlat material att använda. Detta behövs dock för att underlätta för dig som står i färd med att utöka företaget, men också för att säkerställa en bra djurvälstånd. Det handlar om att bibehålla en fungerande produktion, vilket är oerhört viktigt för att klara den nya ekonomiska situationen som en utökning innebär. En fungerande produktion bygger på friska djur, en dräglig arbetssituation samt att organisation och logistik fungerar.

I detta material har vi samlat erfarenheter om hur det är möjligt att gå tillväga i en utökningsprocess, både från nötköttsproduktionen, men också från andra produktionsinriktningar. Vi har intervjuat både dikalvsproducenter och ungnötsuppfödare, som utökat sin verksamhet, för att klargöra de problemområden som de upplevt i samband med sina egna utökningar. Genom intervjuerna har vi också fått förslag på åtgärder och förändringar som skulle ha genomförts om företaget hade utökats ytterligare en gång. Vidare har vi intervjuat rådgivare med olika kompetenser för att ta del av problem och lösningar som de upplevt i kontakten med producenter som utökat sin verksamhet.

Vår förhoppning är att detta material ska vara till hjälp inför och under en utökningsprocess. Vi hoppas att detta arbete gör att du undviker en del problem under utökningsprocessen samtidigt som du är bättre förberedd på andra så att åtgärder kan sättas in i tid.

Vi vill samtidigt passa på att tacka alla Er som på olika sätt bidragit med erfarenheter till detta material. Det är imponerande vilken generositet som finns bland alla som arbetar i eller med nötköttsproduktionen vad gäller att dela med sig av erfarenheter, så väl goda som mindre bra. Vi är övertygade om att de erfarenheter Ni delat med er av kommer att vara till stöd och hjälp för många andra nötköttsproducenter som planerar att utöka sin verksamhet. Ett särskilt tack även till Elöd Szántó som har varit behjälplig under hela processen och lyft in djurhälso- och smittskyddsaspekten i hela arbetet.

Hörby den 18 december 2012

Johanna Bengtsson

Sofie Johansson

Anett Seeman